

Metodická podpora – príklady pre prax

Autorky:
Mgr. Jana Bezáková; Mgr. Karin Gálová; Mgr. Magdaléna Horáková PhD.
Recenzentka:
Mgr. Jarmila Braunová

Materiál vychádza k 31. 5. 2023

Obsah

Úvod	3
1. Metodická činnosť	5
2. Príklady metodické podpory	8
2.1 Podnet prichádza z podpornej úrovne vyššieho stupňa na podpornú úroveň nižšieho stupňa	8
2.1.1 Metodická podpora odborných zamestnancov pri práci s deťmi/žiakmi s mentálnym postihnutím v centrách poradenstva a prevencie	9
2.1.2 Metodická podpora školských špeciálnych pedagógov v oblasti reedukácie v prostredí základnej školy	11
2.2 Podnet prichádza z podpornej úrovne nižšieho stupňa na podpornú úroveň vyššieho stupňa	12
2.2.1 Metodická podpora členom školského podporného tímu v systematickej starostlivosti o žiakov so sebapoškodzujúcimi tendenciami	13
2.2.2 Metodická podpora pre sociálneho pedagóga pri realizovaní selektívnej preventívnej činnosti	15
Záver	17
Použité zdroje	18

Úvod

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave realizoval v rámci Národného projektu *Aktualizácia systému usmerňovania a rozvoja ďalších zložiek v systéme poradenstva a prevencie (Usmerňovať pre prax)* akreditované inovačné vzdelávanie s názvom *Koordinácia v metodickom usmerňovaní*. Vzdelávanie bolo určené pre odborných zamestnancov zariadení poradenstva a prevencie.

Materiál **Metodická podpora - príklady pre prax** si dáva za cieľ, na konkrétnych príkladoch z praxe, priblížiť odborným zamestnancom (ďalej len „OZ“) v zariadeniach poradenstva a prevencie (ďalej len „PaP“), ako prebieha poskytovanie metodickéj podpory v odborných činnostiach.

Slúži pre účastníkov vzdelávania *Koordinácia v metodickom usmerňovaní* ako oporný materiál na predstavenie realizácie metodickéj podpory v systéme PaP. Tá ma prebiehať v rámci systému PaP kontinuálne a systematicky. Metodická podpora slúži na zvyšovanie kompetencií všetkých odborných a pedagogických zamestnancov (ďalej len „PZ“) a teda jej realizácia, na rozdiel od metodického usmerňovania, spadá do kompetencie každého OZ zariadenia PaP. Metodickú podporu sú kompetentní vykonávať aj OZ školy a školský špeciálny pedagóg, a to smerom k PZ školy, ktorí realizujú podporné činnosti na 1. stupni podpornej úrovne. Materiál objasňuje miesto metodickéj podpory v rámci metodickéj činnosti a na príkladoch demonštruje samotnú metodickú podporu.

Na predstavených štyroch ukážkach, sú zachytené rôzne možnosti iniciovania a poskytovania metodickéj podpory. Na bežných príkladoch z praxe je prezentovaná obsahová a výkonová zložka metodickéj činnosti - metodickéj podpory.

Pri opise príkladu a následného priebehu metodickéj podpory je zachytený princíp hierarchie. Spravidla metodická podpora prebieha tak, že ju poskytuje OZ z podpornej úrovne vyššieho stupňa OZ/PZ na podpornej úrovni nižšieho stupňa. Nie je vylúčená ani možnosť preskočenia stupňov tejto hierarchie, hlavne ak je nevyhnutné odborné vedenie a podpora priamo od OZ Špecializovaného centra poradenstva a prevencie (ďalej len „ŠCPP“) z podpornej úrovne 5. stupňa.

Iniciátorom poskytnutia metodickéj podpory môže byť metodik z regionálneho úradu školskej správy (ďalej len „RÚŠS“), zamestnanec priamo riadenej organizácie MŠVVaŠ SR poverený metodickým usmerňovaním, alebo PZ/OZ v rámci systému poradenstva prevencie. V materiáli sú zobrazené príklady metodickéj podpory, ktorá prebieha medzi OZ/PZ z rôzneho stupňa podpornej úrovne. Z toho dôvodu sú príklady pre prax rozdelené podľa toho, odkiaľ prichádza podnet. V dvoch ukážkach je iniciátorom metodickéj podpory OZ z podpornej úrovne vyššieho stupňa. Ďalšie dva predstavujú príklady, kedy je iniciátorom PZ/OZ z podpornej úrovne nižšieho stupňa.

Publikácia je čiastkovým výstupom národného projektu *Aktualizácia systému usmerňovania a rozvoja ďalších zložiek v systéme poradenstva a prevencie (Usmerňovať pre prax)*, ktorý bol financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci operačného programu Ľudské zdroje.

Uvedomujeme si dôležitosť používania rodovo korektného jazyka – a teda vyvážené používanie ženského a mužského rodu. Zároveň sme sa snažili pri tvorbe tohto materiálu myslieť na to, aby bol pre čitateľa/čitateľku prehľadný, a keďže právne formulácie sú v mužskom rode, rozhodli sme

sa používať tento tvar aj tu – napriek tomu vyjadrujeme, že pod označením „pedagogický a odborný zamestnanec“ rozumieme a myslíme aj pedagogické a odborné zamestnankyne, rovnako to platí pri označení žiakov a ďalších skupín. Považujeme za korektné a inkluzívne upozorniť na to, aký jazyk a prečo používame, a zároveň vyjadrujeme, že všade, kde je to možné, snažíme sa používať taký jazyk, ktorý prirodzene zahŕňa všetky skupiny ľudí.

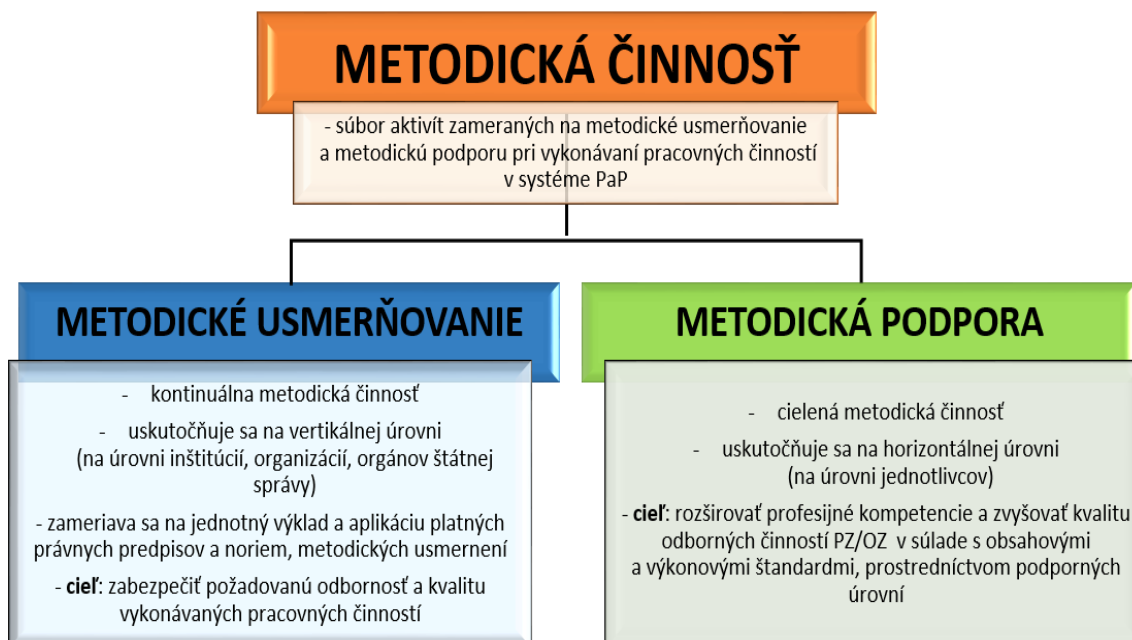
1. Metodická činnosť

Metodická činnosť je podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len “školský zákon”) stručne zarámcovaná medzi odborné činnosti, ktoré majú OZ v rámci systému PaP vykonávať na všetkých stupňoch podporných úrovní.

Materiál vytvorený vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie v rámci Národného projektu Aktualizácia systému usmerňovania a rozvoja ďalších zložiek v systéme poradenstva a prevencie (NP Usmerňovať pre prax) s názvom *Koncept usmerňovania metodickéj činnosti v systéme poradenstva a prevencie*, sa venuje zadefinovaniu samotnej metodickéj činnosti. Poskytuje bližší popis obsahu, rozsahu a formy jednotlivých metodických činností.

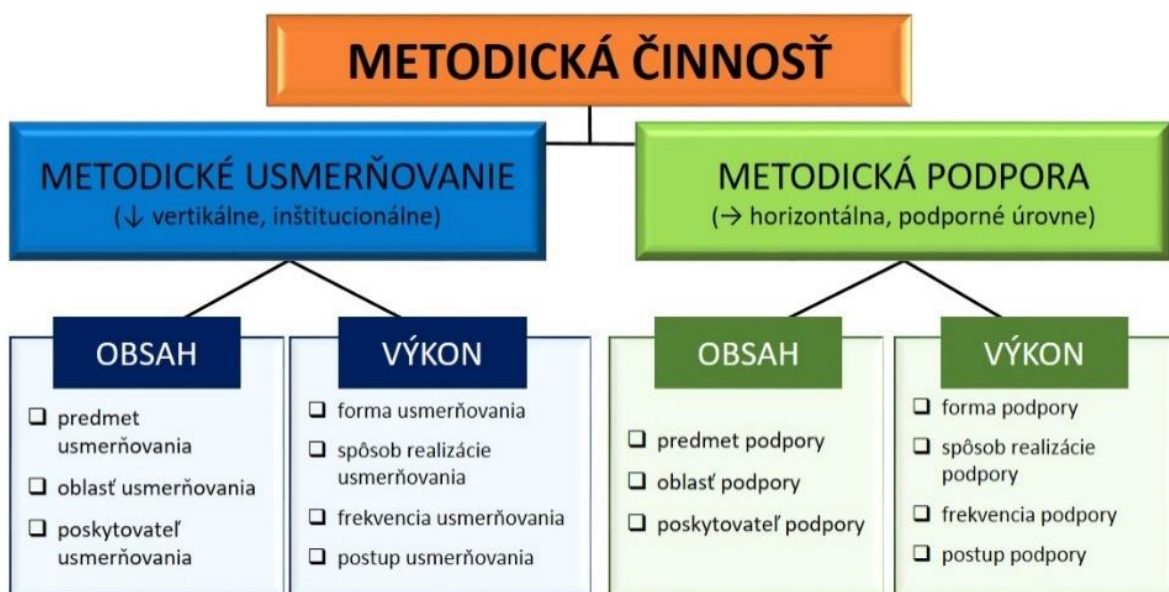
Predstavený koncept delí **metodickú činnosť** na metodické usmerňovanie a metodickú podporu a ďalej popisuje/objasňuje rozdiely medzi týmito dvoma metodickými činnosťami. **Metodické usmerňovanie** prebieha spravidla v rovine vertikálnej v rámci jednotlivých inštitúcií, organizácií a orgánov štátnej správy a zaoberá sa výkladom a aplikáciou jednotlivých právnych predpisov a noriem. **Metodická podpora** prebieha na horizontálnej úrovni, realizuje sa spravidla na úrovni jednotlivcov podľa kategórií OZ a PZ a ide o poskytovanie systematickej podpory pri vykonávaní odborných činností (viď schému 1).

Schéma 1: Hierarchia základných pojmov

Následne koncept definuje obsah a výkon uvedených činností. **Obsah** popisuje, čo je predmetom, resp. cieľom realizovanej metodické činnosti, v akých oblastiach je konkrétna metodická činnosť realizovaná, a tiež kto túto činnosť vykonáva. **Výkon** popisuje postup, formu a spôsob realizácie metodické činnosti, ako často má byť metodická činnosť realizovaná, a tiež postup realizácie metodické činnosti (viď schéma 2).

Schéma 2: Znázornenie štruktúry obsahu a výkonu metodické činnosti

Vzhľadom na zámer dokumentu priblížiť metodickú podporu a možnosti jej využitia v praxi je text ďalej zameraný už len na metodickú podporu.

Jej obsahom na jednotlivých stupňoch podporných úrovní sú odborné činnosti, ktoré definuje školský zákon pre jednotlivé podporné úrovne (bližšie v tabuľke 1).

Tabuľka 1: Obsah metodické podpory

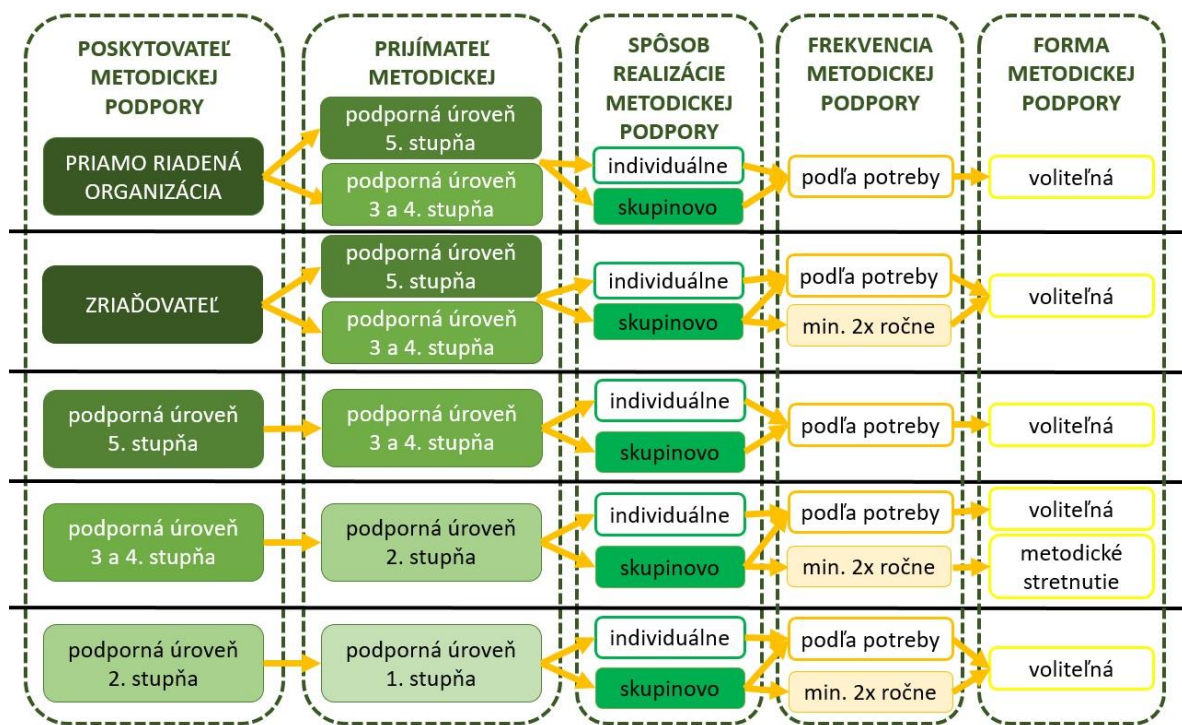
Predmet metodickej podpory	Oblasť metodickej podpory	Poskytovatelia metodickej podpory v rámci jednotlivých kategórií zamestnancov
Odborné činnosti podpornej úrovne 5. stupňa	diagnostika komplexná/ vysokošpecializovaná	VÚDPaP zriaďovateľ OZ ŠCPP
	diferenciálna	
	prevencia	
	poradenstvo	
	Terapia	
	rehabilitácia	
	supervízia	
	odborné činnosti vo vzťahu k deťom do piateho roku veku	NIVaM
	špecializované odborné činnosti	
	zabezpečovanie kompenzačných, reedukačných a špeciálnych edukačných pomôcok	

Odborné činnosti podpornej úrovne 3. a 4. stupňa	a) diagnostika základná/ čiastková/ komplexná (3. stupeň)	VÚDPaP zriaďovateľ OZ ŠCPP OZ CPP
	b) diagnostika špecializovaná/ komplexná/ diferenciálna (4. stupeň)	
	prevencia	
	poradenstvo	
	intervencia	
	krízová intervencia	
	Terapia	
	rehabilitácia	
	redukácia	
	supervízia	
	špecializované odborné činnosti (4. stupeň)	
	zabezpečovanie kompenzačných, reedukačných a špeciálnych edukačných pomôcok (4. stupeň)	NIVaM
Odborné činnosti podpornej úrovne 2. stupňa	diagnostika orientačná	NIVaM
	prevencia	zriaďovateľ
	poradenstvo	OZ ŠCPP/ OZ CPP
	Intervencia	OZ školy/ školský
	krízová intervencia	špeciálny pedagóg,
	Reedukácia	ŠPT
Odborné činnosti podpornej úrovne 1. stupňa	pedagogická diagnostika	NIVaM zriaďovateľ OZ ŠCPP/ OZ CPP ŠPT OZ/ PZ školy

Vysvetlivky: NIVaM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže; VÚDPaP – Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie; ŠCPP – špecializované centrum poradenstva a prevencie; CPP – centrum poradenstva a prevencie; ŠPT – školský podporný tím; OZ – odborný zamestnanec; PZ – pedagogický zamestnanec

Poskytovanie metodickej podpory prebieha spravidla z podpornej úrovne vyššieho stupňa smerom k podpornej úrovni nižšieho stupňa. Poskytovateľmi metodickej podpory môžu byť OZ z podpornej úrovne vyššieho stupňa (resp. školský špeciálny pedagóg v zmysle poskytovania metodickej podpory pre podpornú úroveň 1. stupňa), zriaďovatelia a priamo riadené organizácie, ktorým to vyplýva priamo zo zákona alebo ho majú v štatúte. V schéme č. 3 je zachytený princíp poskytovania metodickej podpory. Zároveň je to návrh postupnosti a realizácie metodickej podpory, tak aby bola zabezpečená na všetkých úrovniach stupňov podpory (bližšie pozri materiál *Koncept usmerňovania metodickej činnosti v systéme poradenstva a prevencie*).

Schéma 3: Znáznornenie štruktúry výkonu metodickej podpory

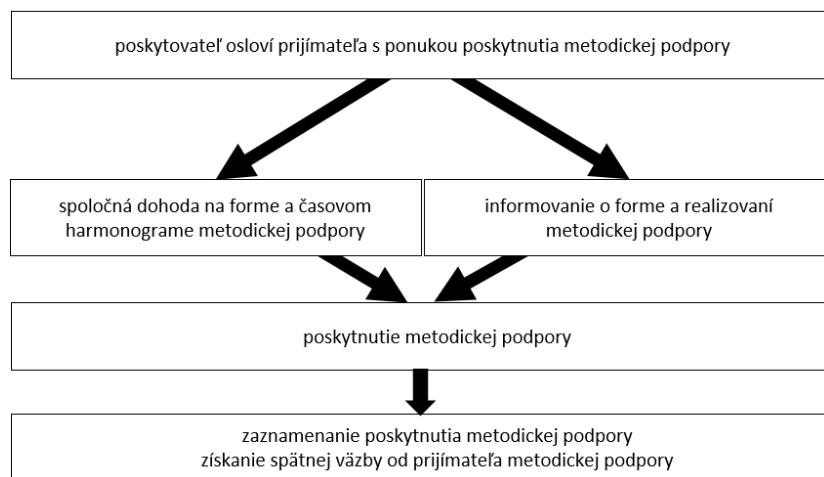
2. Príklady metodickej podpory

V nasledujúcej časti sú prezentované príklady metodickej podpory v rôznych situáciách. Pre prehľadnosť sú rozdelené do dvoch častí. Prvá časť popisuje metodickú podporu, ktorá je iniciovaná z podpornej úrovne vyššieho stupňa na podpornú úroveň nižšieho stupňa a druhá časť predstavuje situácie, keď podnet prichádza z nižšieho stupňa a jej poskytovateľom je OZ z podpornej úrovne vyššieho stupňa.

2.1 Podnet prichádza z podpornej úrovne vyššieho stupňa na podpornú úroveň nižšieho stupňa

Metodická podpora spravidla prebieha z podpornej úrovne vyššieho stupňa na nižší stupeň. V prípade, že je iniciátor metodickej podpory z podpornej úrovne vyššieho stupňa, ide častokrát o plánovanú činnosť v oblasti, ktorú identifikoval pri svojej práci ako potrebnú v prospech zvyšovania kvality poskytovaných činností OZ/PZ z podpornej úrovne nižšieho stupňa.

Schéma 4: Znázornenie postupu metodickej podpory, keď podnet prichádza z vyššieho stupňa na nižší

2.1.1 Metodická podpora odborných zamestnancov pri práci s deťmi/žiakmi s mentálnym postihnutím v centrách poradenstva a prevencie

Východisková situácia:

Vzhľadom na transformáciu systému PaP prebrali CPP do starostlivosti deti/žakov so zdravotným znevýhodnením – mentálnym postihnutím. V doterajšej činnosti týchto zariadení PaP im nevyplyvala povinnosť vykonávať komplexnú diagnostiku mentálneho postihnutia a podporu vo výchovno-vzdelávacom procese pre deti/žakov s mentálnym postihnutím a taktiež ani spolupracovať so špeciálnymi základnými školami, či poskytovať akékoľvek formy odporúčaní bežným základným školám s integrovanými deťmi/žiakmi s touto diagnózou. Z toho vyplýva, že mnohí OZ CPP nemajú dostatočné skúsenosti v tejto oblasti. V súvislosti s transformáciou sa bude od nich vyžadovať nadobudnutie týchto zručností a realizácia odborných činností vo vzťahu k tejto téme. Na jednej strane to znamená vedieť poskytnúť starostlivosť takémuto dieťaťu/žiakovi, a na druhej strane si to vyžaduje vedieť poskytnúť školám podporu vo výchovno-vzdelávacom procese. Za týmto účelom riaditeľ ŠCPP iniciuje metodické stretnutie pre OZ CPP.

Obsahová stránka/zložka metodickej podpory:

Poskytovateľ metodickej podpory: OZ ŠCPP

Prijímateľ metodickej podpory: OZ CPP

Predmet metodickej podpory: odborné činnosti 3. a 4. stupňa

Oblasť metodickej podpory: diagnostika čiastková a komplexná (3. stupeň), diagnostika špecializovaná/ komplexná/ diferenciálna (4. stupeň), poradenstvo, intervencia, krízová intervencia, špecializované odborné činnosti (4. stupeň), zabezpečovanie kompenzačných,

reedukačných a špeciálnych edukačných pomôcok (4. stupeň) – vo vzťahu k mentálnemu postihnutiu

Výkonová stránka/zložka metodické podpory:

Zvolené formy metodickej podpory: Poskytovateľ metodickej podpory zvolí ústnu formu - webinár a písomnú metodickú formu - metodické materiály.

Frekvencia poskytovania metodickej podpory: Vzhľadom na formu metodickej podpory sa poskytovateľ rozhodne uskutočniť jednorazové stretnutie v rozsahu 6 hodín.

Postup poskytnutia metodickej podpory:

1. Po dohode s riaditeľom zariadenia PaP, odborný zamestnanec ŠCPP vytvorí dotazník na mapovanie potrieb OZ podpornej úrovne 3. a 4. stupňa za účelom poskytnutia metodickej podpory pre OZ CPP na tému "Starostlivosť o detí/žakov s mentálnym postihnutím v školskom prostredí". Prostredníctvom dotazníka podrobnejšie zisťuje záujem OZ CPP o vzdelávanie v jednotlivých oblastiach odborných činností (diagnostika, poradenstvo, prevencia, intervencia) pri práci s deťmi/žiakmi s mentálnym postihnutím.
2. Riaditeľ ŠCPP kontaktuje metodikov všetkých RÚŠS a požiada ich o spoluprácu pri organizovaní plánovaného metodického stretnutia. Odošle im pripravený dotazník pre OZ so žiadosťou o rozdistribúovanie riaditeľom CPP v ich pôsobnosti.
3. Metodici RÚŠS rozpošlú dotazník do CPP, ktorých riaditelia ho spolu so svojimi OZ vyplnia a do zvoleného termínu pošlú odpovede do ŠCPP spolu so záujmom zúčastniť sa (počet osôb zo zariadenia, pracovné zaradenie prihlásených OZ).
4. Na základe analýzy odpovedí z dotazníka si OZ ŠCPP môže konkretizovať okruhy, o ktoré je záujem. Dotazníkom je už zistený počet osôb, vzhľadom na ich rôzne zastúpenie v jednotlivých regiónoch je zvolená forma metodickej podpory – online webinár a stanovený dátum realizácie.
5. OZ ŠCPP zodpovedný za organizovanie webinára vypracuje obsahovú náplň webinára spolu s harmonogramom stretnutia a spolu s pozvánkou ho zašle prihláseným OZ CPP.
6. OZ ŠCPP osloví k spolupráci kolegov z ČŠPP, ktorí by mohli participovať na obsahovej stránke webinára po odbornej stránke. OZ ČŠPP spolu konzultujú náplň webinára, samostatne pracujú na čiastkových úlohách a spoločne zhŕňajú všetky informácie do komplexného obsahu webinára.
7. V stanovenom termíne sa zrealizuje webinár s názvom "Starostlivosť o detí/žakov s mentálnym postihnutím v školskom prostredí", ktorý zahŕňa informácie o diagnostickej činnosti s prepojením na reedukáciu čiastkových oslabení, a s tým súvisiacej poradenskej a metodickej činnosti v zmysle vykonávania a poskytovania odborných informácií, postupov a intervencií pri práci s deťmi/žiakmi s mentálnym postihnutím. Účastníkom sú taktiež poskytnuté informácie k špecifikám intervenčnej činnosti, poskytovaniu poradenstva a realizácii preventívnych aktivít u detí/žakov s mentálnym postihnutím s cieľom zabezpečenia adekvátneho emocionálneho a sociálneho vývinu. V rámci webinára sú účastníkom odporúčané metódy a formy poradenskej činnosti s deťmi/žiakmi s mentálnym postihnutím

(napr.: artefaktika u detí s mentálnym postihnutím, osvojovanie si aktívnych stratégií zvládania frustrácie, atď).

8. Poskytovateľ metodickéj podpory na záver online webinára zašle účastníkom dotazník spätnej väzby, metodické materiály v preberaných témach a navrhne možnosť individuálnej formy metodických konzultácií podľa potreby prostredníctvom e-mailu/telefonicky.
9. OZ ŠCPP vyhotoví záznam o zrealizovanej metodickéj podpore.

2.1.2 Metodická podpora školských špeciálnych pedagógov v oblasti reedukácie v prostredí základnej školy

Východisková situácia:

Špeciálny pedagóg z CPP reflektuje situáciu ohľadom narastajúceho počtu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami – vývinové poruchy učenia (ďalej len „VPU”). Reedukáciu, ako formu odbornej činnosti, ktorá môže byť nápomocná pri zlepšovaní úrovne narušených alebo nevyvinutých čiastkových funkcií zodpovedajúcich za ťažkosti v procese učenia, môže vykonávať aj školský špeciálny pedagóg na podpornej úrovni 2. stupňa. Školskí špeciálni pedagógovia poznajú potreby žiakov a majú možnosť poskytovať reedukáciu pravidelnejšie, kontinuálne a systematicky. Vzhľadom na to je vhodné rozšíriť ich vedomosti a zručnosti v oblasti reedukácie žiakov s VPU v školskom prostredí (výchovno-vzdelávacom procese).

Obsahová stránka/zložka metodickéj podpory:

Poskytovateľ metodickéj podpory: špeciálny pedagóg CPP

Prijímateľ metodickéj podpory: školskí špeciálni pedagógovia

Predmet metodickéj podpory: odborné činnosti 2. stupňa

Oblasť metodickéj podpory: reedukácia VPU

Výkonová stránka/zložka metodickéj podpory:

Zvolené formy metodickéj podpory: Poskytovateľ metodickéj podpory zvolí ústnu formu - skupinový seminár a individuálne konzultácie. Písomná forma metodickéj podpory prebieha poskytnutím metodických materiálov účastníkom.

Frekvencia poskytovania metodickéj podpory: Vzhľadom na formu metodickéj podpory sa poskytovateľ rozhodne uskutočniť 4 skupinové stretnutia - semináre. Jedno stretnutie prebieha v rozsahu 2 hodín.

Postup poskytovania metodickéj podpory:

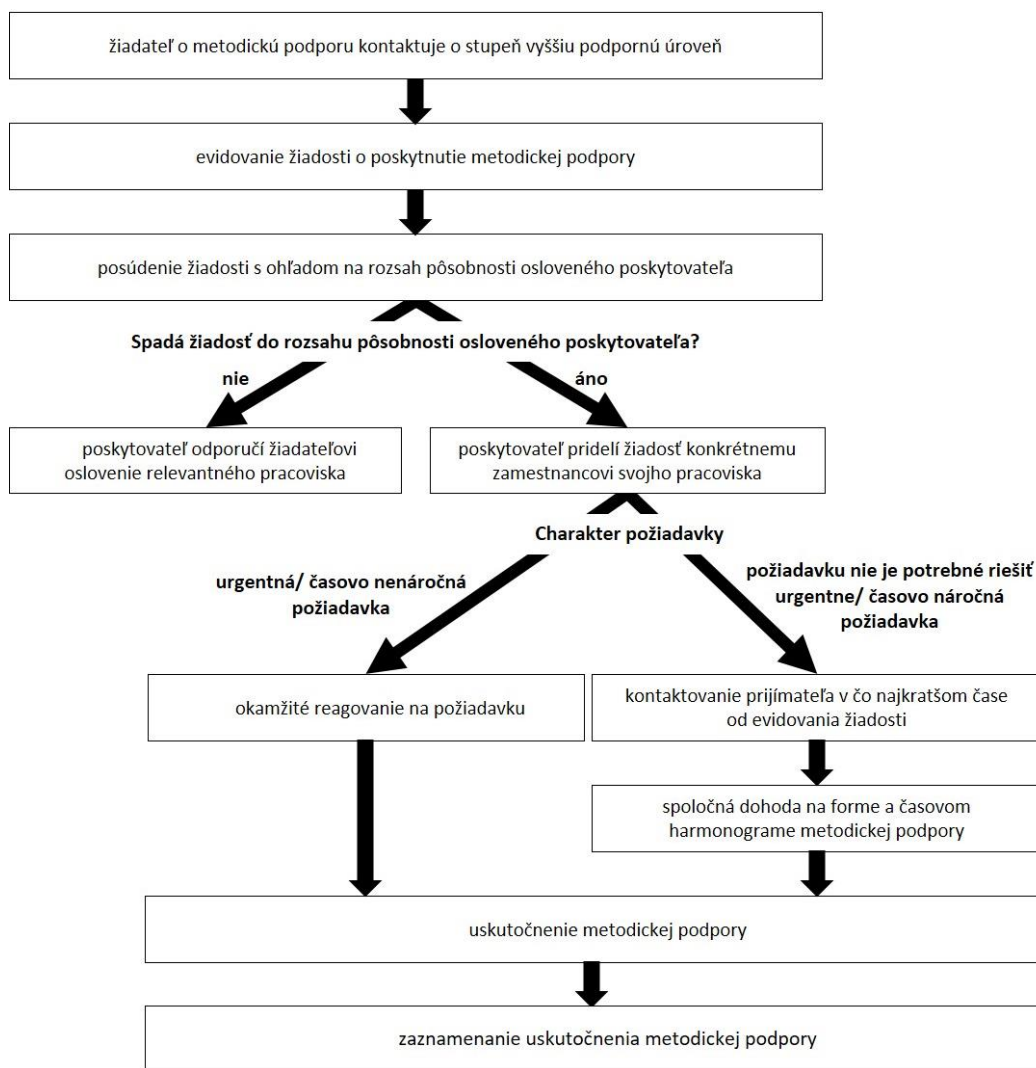
1. Špeciálny pedagóg z CPP po dohode s riaditeľom CPP posíla pozvánku na seminár za účelom metodickéj podpory v oblasti reedukácie všetkým školským špeciálnym pedagógom v pôsobnosti CPP s priloženou záväznou prihláškou pre záujemcov.

2. V rozsahu štyroch skupinových metodických seminárov na tému „Reedukácia žiakov s VPU” sa špeciálny pedagóg z CPP priebežne zameriava na konkrétne oblasti:
 - metódy reedukácie VPU,
 - formy reedukácie VPU,
 - kompenzačné a stimulačné programy, oboznámenie sa s existujúcimi programami a možnosťami vzdelávania v danej oblasti,
 - spôsoby overovania efektivity reedukácie u dieťaťa/žiaka s VPU,
 - kompenzačné pomôcky VPU,
 - nastavovanie multidisciplinárnej spolupráce pri reedukácii detí/žiakov s VPU,
 - spolupráca s rodinou,
 - prezentácia príkladov dobrej praxe a práca s konkrétnymi prípadmi školských špeciálnych pedagógov.
3. Špeciálny pedagóg z CPP na záver každého zrealizovaného skupinového metodického semináru ponúkne možnosť individuálnych konzultácií pre účastníkov.
4. Po každom uskutočnenom stretnutí urobí špeciálny pedagóg z CPP stručný záznam o zrealizovanej metodickej podpore.

2.2 Podnet prichádza z podpornej úrovne nižšieho stupňa na podpornú úroveň vyššieho stupňa

Metodická podpora v prípade, že je jej iniciátor z podpornej úrovne nižšieho stupňa sa realizuje v situáciách, kedy OZ alebo PZ potrebuje vedenie na získanie ďalších kompetencií a zručností pre kvalitné vykonávanie svojej odbornej činnosti.

Schéma 5: Znáozornenie postupu metodickej podpory, keď podnet prichádza z podpornej úrovne nižšieho stupňa na vyšší

2.2.1 Metodická podpora členom školského podporného tímu v systematickej starostlivosti o žiakov so sebapoškodzujúcimi tendenciami

Východisková situácia:

K novému školskému roku sa riaditeľ školy rozhodol zriadiť školský podporný tím (ďalej len „ŠPT“) z OZ, školských špeciálnych pedagógov, výchovného poradcu - učiteľa predmetu etická výchova a občianska náuka. Reflektujú, že na škole je zvýšený počet rizikového správania - sebapoškodzovania medzi žiakmi 7. a 8. ročníka. Riaditeľ po dohovore s koordinátorom ŠPT vyhodnotili urgentnosť metodической podpory pre členov ŠPT pri práci so žiakmi, u ktorých sa vyskytuje sebapoškodzovanie. Metodickú podporu potrebujú v oblasti diagnostiky a intervencií pre žiakov, ale aj v oblasti využitia multidisciplinárnej spolupráce tímu pri riešení takýchto prípadov. Možnosť väčšej kooperácie a multidisciplinarity ich zaujala, neboli si však istí, ako majú spoluprácu v tíme nastaviť. O pomoc požiadajú zariadenie PaP.

Obsahová stránka/zložka metodickej podpory:**Poskytovateľ metodickej podpory:** OZ CPP**Prijímateľ metodickej podpory:** členovia ŠPT**Predmet metodickej podpory:** odborné činnosti 1. a 2. stupňa

Oblasť metodickej podpory: orientačná skupinová diagnostika zameraná na depistáž určitých rizikových znakov aj prejavov v oblasti duševného zdravia žiakov a individuálna orientačná diagnostika žiakov so sebaoškodzujúcimi tendenciami s cieľom nastavenia ďalších postupov; intervencia a poradenstvo pri optimalizácii duševného zdravia žiakov so sebaoškodzujúcimi tendenciami, prevencia v oblasti rizikového správania

Výkonová stránka/zložka metodickej podpory:

Zvolené formy metodickej podpory: Poskytovateľ metodickej podpory zvolí metodickú podporu písomnou formou – poskytnutie metodických materiálov a ústnou formou- kombinácia viacerých foriem: metodické stretnutie, seminár a workshop.

Frekvencia poskytovania metodickej podpory: Vzhľadom na formu metodickej podpory poskytovateľ uskutoční 4 metodické stretnutia.

Postup poskytovania metodickej podpory:

1. Riaditeľ školy po dohode s koordinátorom ŠPT sa obráti na riaditeľa CPP so žiadosťou o metodickú podporu pre členov ŠPT.
2. V CPP osoba poverená administratívou zaeviduje požiadavku a riaditeľ CPP poverí konkrétneho OZ z CPP, ktorý poskytne metodickú podporu vo zvolených oblastiach pre ŠPT. Vzhľadom na obsah požiadavky zvolí formu opakovaných metodických stretnutí v priestoroch CPP.
3. OZ CPP si vytvorí prehľad o inštitúciách, zariadeniach ktoré poskytujú starostlivosť žiakom s týmito ťažkosťami a zostaví zoznam pre možnú spoluprácu.
4. OZ CPP vypracuje a poskytne metodický materiál k téme sebaoškodzovania, kde poskytne súhrn informácií z dostupných odborných zdrojov. V rámci jedného metodického stretnutia sa venuje bližšiemu výkladu problematiky a práce so žiakom so sebaoškodzujúcimi tendenciami. Prizve externého odborníka z ďalšej organizácie - napr. pedopsychiatra, čím sa zabezpečí odborný výklad a aj možnosť spolupráce - sieťovanie.
5. OZ CPP zrealizuje seminár pre členov ŠPT o možnostiach orientačnej diagnostiky ako nástroja na mapovanie rôznych foriem rizikového správania. V rámci seminára OZ CPP prezentujú členom ŠPT vlastnú skúsenosť a prax z individuálnej orientačnej diagnostiky u žiakov s tendenciami k sebaoškodzovaniu. Oboznámia ich s konkrétnymi diagnostickými postupmi a nástrojmi. Poskytnú im bližšie informácie a možnostiach ďalšieho vzdelávania v danej oblasti.
6. Ďalšie metodické stretnutie OZ CPP sa uskutoční formou workshopu. Počas neho sú členom ŠPT predstavené rôzne formy a metódy intervencie u žiakov so sebaoškodzujúcimi tendenciami. Na účely explikácie konkrétnych metód pri intervenčnej, poradenskej a

preventívnej činnosti zvolia OZ CPP ukážky arteterapie a relaxácie, ako aj ukážky nácviku copingových stratégií so skupinou. Na záver workshopu členovia ŠPT dostanú zoznam odporúčanej literatúry a organizácii, ktoré vzdelávajú v danej oblasti.

7. V priebehu ďalších metodických stretnutí venovaných multidisciplinárnej spolupráci OZ CPP spolu s členmi ŠPT najmä:
 - analyzujú ich doterajšiu skúsenosť v oblasti diagnostiky, poradenstva a poskytovaných intervencií a realizovaných preventívnych aktivít pri starostlivosti o žiakov s tendenciami k sebapoškodzovaniu,
 - analyzujú spoluprácu, koordináciu ich odborných činností a organizáciu ich práce navzájom v starostlivosti o žiaka so sebapoškodzujúcimi tendenciami, hľadajú prieniky odbornej činnosti každého člena ŠPT ale aj “šedé zóny”,
 - hodnotia efektivitu doterajšej činnosti, členovia ŠPT definujú svoje slabé stránky pri starostlivosti o týchto žiakov a navrhnu si nové možnosti a postupy (čo fungovalo, čo nefungovalo),
 - nastavujú spoločné postupy a kroky v zmysle súčinnosti a efektivity samotného ŠPT v danej oblasti,
 - zosúladujú odborné postupy a plánované činnosti ŠPT a CPP pri danej problematike, čím predchádzajú ich duplicite a zároveň lepšie reflektujú potreby terénu.
8. Na poslednom stretnutí OZ CPP zhrnie doterajšiu spoluprácu a navrhne ďalšie možnosti poskytovania podpory pre tím.
9. OZ CPP vyhodnotí zozbieranú spätnú väzbu od členov ŠPT, spraví záznam o metodickej podpore.

2.2.2 Metodická podpora pre sociálneho pedagóga pri realizovaní selektívnej preventívnej činnosti

Východisková situácia:

Triedny učiteľ 8. ročníka v triede zachytí u žiakov počas prestávok, ale aj počas vyučovania, užívanie žuvacieho tabaku. Počas triednickej hodiny dá žiakom krátku anonymnú anketu, kde sa potvrdí, že viacerí žiaci v triede ho užívajú. Triedny učiteľ zorganizuje rodičovské združenie, na ktoré prizve sociálneho pedagóga školy a spolu komunikujú rodičom zvyšujúci sa nárast užívania žuvacieho tabaku. Požiadajú rodičov o rozhovor s deťmi na túto tému a dohodnú sa s nimi, že budú realizovať preventívne aktivity k tejto problematike. Sociálny pedagóg z doterajšej činnosti na škole - nemá skúsenosť s realizáciou selektívnej prevencie na druhom stupni a rozhodne sa požiadať o metodickú podporu CPP. Okrem sociálneho pedagóga na škole pôsobí ešte školský špeciálny pedagóg, ktorý sa prevenciou rizikového správania nevenuje.

Obsahová stránka/zložka metodickej podpory:

Poskytovateľ metodickej podpory: OZ CPP

Prijímateľ: odborný zamestnanec školy - sociálny pedagóg

Predmet metodickej podpory: odborné činnosti 1. a 2. stupňa

Oblasť metodickej podpory: prevencia rizikového správania, selektívna prevencia pri užívaní

návykových látok žiakov

Výkonová stránka/zložka metodické podpory:

Zvolené formy metodické podpory: Poskytovateľ metodické podpory zvolí ústnu formu – mentoring a písomnú formu – poskytnutie metodických materiálov.

Frekvencia poskytovania metodické podpory: Vzhľadom na oblasť a odbornú činnosť metodické podpory sa poskytovateľ rozhodne realizovať metodickú podporu v priebehu 3 stretnutí v rozsahu 1 hodiny.

Postup poskytovania metodické podpory:

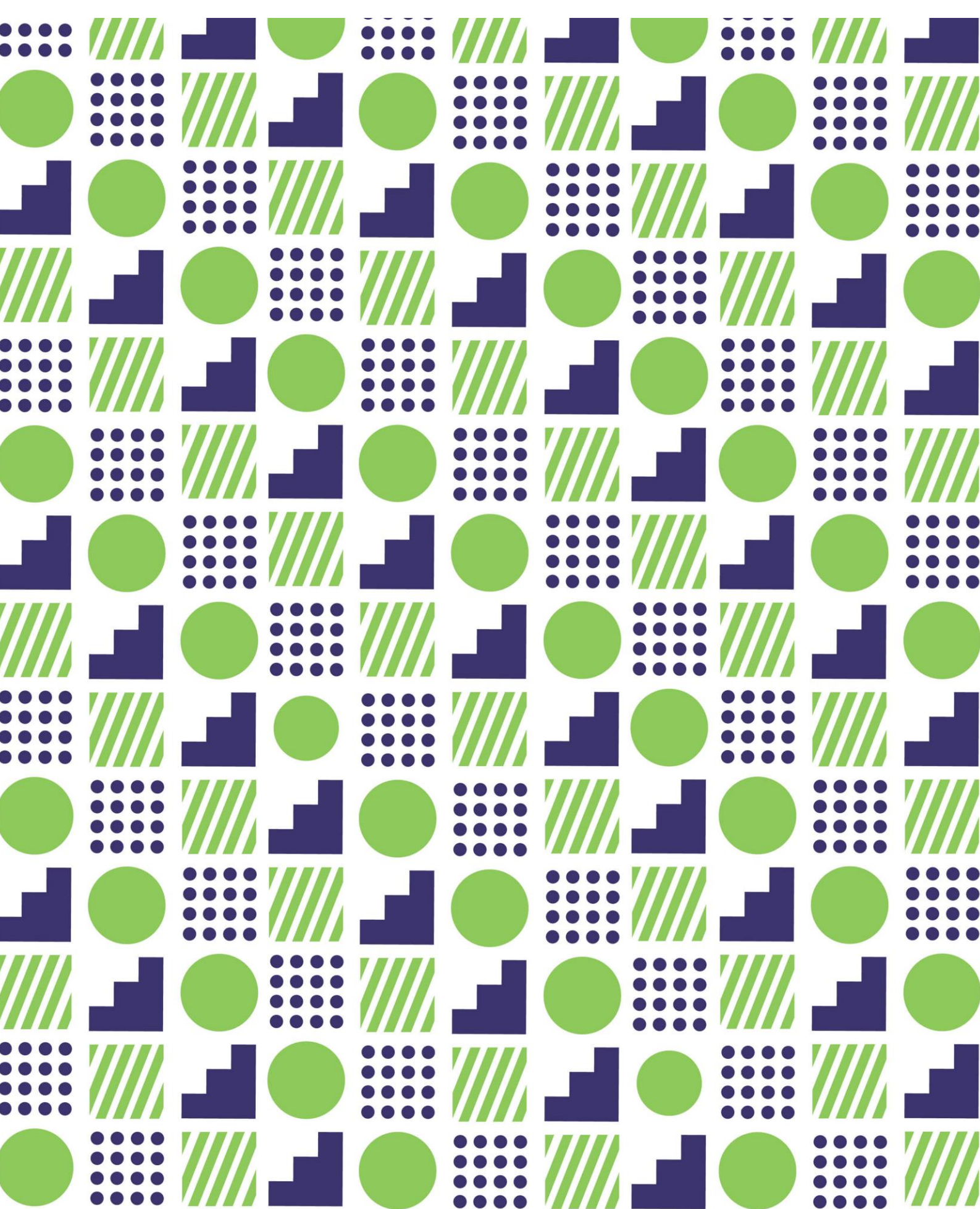
1. Sociálny pedagóg a triedny učiteľ informujú o situácii v triede riaditeľa školy a po zvážení všetkých dostupných možností sa rozhodnú požiadať o metodickú podporu OZ CPP, s ktorým majú nadviazanú spoluprácu v oblasti prevencie.
2. Sociálny pedagóg a triedny učiteľ s vedomím nadriadeného zamestnanca kontaktujú odborného zamestnanca CPP.
3. OZ CPP zodpovedný za vedenie preventívnych činností oboznámi riaditeľa CPP o požiadavke, s ktorou sa na neho obrátili zamestnanci školy.
4. OZ CPP si s triednym učiteľom a sociálnym pedagógom školy dohodne termín spoločného stretnutia a zameria sa na získanie informácií o doterajšom postupe a konkretizáciu ťažkostí.
5. Na základe získaných informácií si OZ CPP vyhodnotí a pripraví metodické materiály a odporúčané zdroje pre sociálneho pedagóga školy a triedneho učiteľa.
6. Počas mentoringu OZ CPP mapuje doterajšie aktivity realizované s triednym kolektívom a zameriava sa na potreby učiteľa a sociálneho pedagóga školy pri zvyšovaní kvality profesijných zručností v rámci vykonávania preventívnej činnosti. Následne im poskytne informácie k problematike, taktiež aj informácie o vedení výchovno-preventívnych aktivít zážitkovou formou a vopred pripravené materiály k téme.
7. OZ CPP, sociálny pedagóg školy a triedny učiteľ sa dohodnú, že po preštudovaní materiálov vypracujú prípravu preventívnych aktivít pre triedu na viacero triednických hodín s cieľom vykonávať selektívnu preventívnu činnosť.
8. Pri ďalšom dohodnutom stretnutí spolu zhodnotia prípravu sociálneho pedagóga a triedneho učiteľa, prípadne zakomponujú navrhnuté zmeny OZ CPP.
9. Sociálny pedagóg školy spolu s triednym učiteľom realizuje v triede pripravené aktivity v rozmedzí dvoch mesiacov.
10. Po ukončení ich práce s triedou na ďalšom stretnutí s OZ CPP evalvujú vykonané preventívne aktivity, získané spätné väzby od žiakov. Vyhodnocujú postupy sociálneho pedagóga školy a triedneho učiteľa, ich nadobudnuté profesijné zručnosti.
11. OZ CPP im poskytne informácie a kontakty na akreditované vzdelávania v oblasti preventívnych programov ako aj o možnostiach práce so skupinou a dynamikou skupiny.
12. Vypracujú spoločný zápis a záver zrealizovanej metodické podpory.

Záver

Metodická podpora je užitočným nástrojom na zvyšovanie kompetencií a zručností OZ v zariadeniach PaP, ale aj PZ a OZ/ŠPT v školách. Poskytovaním metodickej podpory zvlášť na podpornej úrovni 1. a 2. stupňa sa docieli včasnejšia a adresnejšia pomoc deťom/žiakom, ktorú vedia poskytnúť PZ a OZ/ŠPT priamo v prostredí školy. Tým sa zároveň zníži počet intervencií, ktoré by inak poskytli zariadenia PaP. Cieľom materiálu *Metodická podpora – príklady pre prax* bolo priniesť OZ v zariadeniach PaP praktické príklady, ako ilustráciu priebehu poskytovania metodickej podpory v odborných činnostiach, ktorými sa môžu inšpirovať pri výkone vlastnej praxe.

Použité zdroje

Koncept usmerňovania metodickéj činnosti v systéme poradenstva a prevencie. Dostupné na:
[navrh-koncept-usmernovanie-mc-v-systeme-pap.pdf \(vudpap.sk\)](#)

**USMERŇOVAŤ
PRE PRAX**

**VÝSKUMNÝ ÚSTAV
DETSKEJ PSYCHOLÓGIE
A PATOPSYCHOLÓGIE**

+421 2 4342 0973
sekretariat@vudpap.sk
www.vudpap.sk